

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

32. Officiales Papæ & curiales an exempti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

Capitulo 4. vers. quo ad secundam questionem fol. 252. cujusmodi locus non subest Episcopo nec quo ad legem Diocesanam, nec quo ad legem jurisdictionis, nullo enim id jure cavetur, *V. Bald. ubi supra num. 4.* Est enim ejusmodi Hospitale non domus Dei, sed domus hominis, quam is qui construxit potest destruere & alienare, *Clement. qui contingit de Religios. domib. cap. inter dilectos de donat. V. Bald. d. num. 4. & 5. cap. ad hoc ubi. DD. de Religios. domib. ut Episcopo subiecta sint laic. Fel. cap. de quarta de prescript. Redoanus tract. de Rebus Eccles. non alienand. quest. 28. & 51. cap. 12.*

Ideoque ejusmodi locus non gaudet a iuslo seu immunitate Ecclesiastica. *Hosiens. 6. & Goffred. cap. fin. de consub. V. Baldus ubi supra num. 8. Casfr. cons. 167. par. 2.* nec ejus cura in genere debet Episcopus, ne promiscuis actibus rerum turbentur officia *l. consulti a divalia C. de testam. Oldra. cons. 83.*

Nisi tamen bona ejusmodi profanorum Hospitalium ita dissiparentur, quod unicuique bono civi resistere liceret, *rex. in Auth. de Ecclesiast. titul. §. si autem locorum coll. 9.* Quibus autem signis deprehendatur an Hospitale sit Religiosum aut verò laicum, tradunt alibi *DD. Fel. d. cap. de quarta de prescript. Cavalcan. Decis. 17. n. 69. 34. 35. par. 2.*

Quod verò rectores Hospitalium qualiumcunque Exempti ratione administrationis subiciantur jurisdictioni Episcopi, notavimus infra. *lib. 2. cap. 45. casu 88.*

Illud autem hoc loco non omittendum, quod si Hospitali privilegio concessa exemptio, quod rector illius laicus non erit exemptus in his quæ personam ejus respiciunt. *Barth. l. quod constitutum n. 3. ff. de Testam. milit. ubi Apost. & cons. 97. Christi nomine invocato dico per partes, & cons. 28. par. 2. Barbatia Clement. fin. super glo. verb. statuimus de Rescript. Clement. 1. de Religios. Domib. secus in Vicario seu Prælato, qui est de corpore Ecclesiæ seu Hospitalis exempti, Barth. d. l. quod constitutum. Rebuff. in praxi benef. par. 1. tit. de Vicariis perpetuis n. 16.*

Ceterum, etiam si Xenodochia non subessent Episcopo sed essent exempta, adhuc Episcopus novissimo Conciliari jure, auctoritate delegata posset illa visitare, *Concil. Trident. sess. 22. cap. 8.* etiam si jure illorum ad Laicos pertineat, non obstante, inquit Concilium, quacumque consuetudine, etiam inmemorabili, privilegio, aut statuto. Etsi Administrator appelleret à Decreto Episcopi, non propter hoc impediatur aut suspendatur executio. *Zerolain Praxi Episc. p. 1. verb. Hospitalis. §. 3.*

Q U Æ S T I O XXXII.

Officiales Papæ & Curiales utrum Exempti?

S U M M A R I U M.

1. Curiales sunt Exempti, ratione beneficiorum tamen subiciuntur. 3. Sententia excommunicationis lata contra eos an valeat.

L 2

4. Quid

4. Quid si non tractent causas, sed otiosi sint.
 5. Quid de familiaribus Papæ aut Cardinalium?
 6. Quæ sit auditoris potestas hac in parte.
 7. Proficientes Romani sunt Exempti.
 8. An inquiri possit contra Curiales.
 9. Capellani regni sunt Exempti.
 10. Officialis quis dicendus.

Eugeniana constitutio eximit Officiales Papæ à jurisdictione ordinariorum, cap. divina extravagan. de privilegiis & Jo. 22. in cap. cum Mathias extravag. de Hereticis, Bellamera conclusionem 656. Bellenc. de charit. subsid. quaest. 91. num. 10. Abbas ca. tuarum in fin. vers. quandoque exemptio de privilegiis Concil. Trident. sess. 24. cap. 11. de Refor. Pragmat. sanctio tit. de causis §. Romana 1. ubi late glo. vers. comprehendit Cavale. Dec. 28. n. 4. par. 1. Unde fit ut referendarii, Notarii, Penitentiarii, ac ut uno nomine omnes complectar, omnes Curiales Papæ sub hac exemptione comprehendantur, Bellam d. Concl. 656. Paulus Borgasius de Irregularit. & Dispensat. par. 6. tit. de Excommuni. ipso iure nulla num. 14. Thom. Zerola in praxi Episcop. verb. Referendarii, vide Bertr. cons. 102. nobilis in secundis lib. 1.

2. Hac tamen privilegia quæ dicimus competere residentibus in curia Rom. vigore Eugenianæ constitutionis aut etiam familiaritatis Cardinalium non subsistunt in iis qui beneficia Ecclesiastica obtinent. Nam illorum ratione subiiciuntur ordinariis non obstantibus inhibitionibus quibuscunque, Concilium Trident. sess. 24. ca. 11. in fine Thomas Zerola in praxi Episc. part. 1. verb. Exemptio §. 2. Afflic. in const. magna curie not. 4. num. 4. Mandos. in signatur. gratia tit. Protonotarii col. 4. vers. circa. Quid occasionem præbuit Paulo Borgasio Episcopo Feltrensi ita inquirendi, d. n.

14. Quid de sententia excommunicationis lata contra curiales curiæ Romanæ? Credo hodie esse distinguendum inter Officiales curiæ & alios secundum Extravagan-tem Eugenii 4. in favorem curialium editam, quæ expressè cavetur quod Officiales dictæ curiæ non possunt vocari coram ordinariis aliorum locorum, etiam dum sunt extra Rom. curiam, nec alii quicumque accedentes ad Rom. curiam pro negotiis suis expediendis, adjecta clausula irritante quod clarum est. Sed non omnes sunt Officiales, nec omnes curiales habent causas. Quid ergo de aliis, qui nihil agunt in curia, sed tantum comedunt, videtur dicendum quod comprehendantur omnes sub dispositione ea. per tuas de major. & obediend. tamen text. ille loquitur de promotis per Papam & non de curialibus, glo. tamen prima ibi in vers. sed nunquid, videtur sentire quod Episc. contra curiales possit procedere propter crimen, sed non punire, sed debet mittere causam instructam ad Papam, sed in fine dicit, quod quidam dicunt, quod Episcopus eos deponere potest, sed Innocent. tenet expressè contrarium. De familiaribus autem Papæ & aliorum Dominorum Cardinalium dum sunt in Rom. curia & ad servitia eorum credo, quod extra curiam vocari non possunt, & sic servatur, dum autem sunt extra curiam, credo locum esse dispo-

dispositioni dictæ glossæ, licet loquatur ut dixi de promotis à Papa, & non de aliis, & hoc intelligo si sint extra curiam animo redeundi ad eandem, aliàs credo omnes subesse ordinariis locorum tam ratione contractus quam beneficii & delicti salva dispositione cap. 1. de privileg. in 6.

Sed hodie inolevit contra præmissa novus stylus, quia eo ipso quod curiales conveniuntur coram suis ordinariis, ex quavis causa recurrunt ad auditorem Camera Apostolicæ & obtinent inhibitiones in modum monitorii penalis sub prætextu generalis commissionis & indulti per sedem Apostolicam facti. Bellamera decif. 110. incip. In causa Dom. Sij, dicit quod Auditor Camera perturbationes suæ jurisdictionis non potest citare extra curiam, quia non est generalis auditor Papæ, Ideo fuit prohibitus per Papam ne in causis beneficalibus se impediret, quia officium est tantum audire causas courtisanorum & de potestate dicti auditoris, vide etiam decif. Bellam. 96. incip. utrum auditor Camera, & aliam, incip. conclusio quod auditor, quæ dicit, quod auditor Camera nullo modo potest citare extra curiam, nisi habeat ad hoc speciale mandatum à Papa, vel nisi super hoc in aliquo casu speciali habeat specialem commissionem, quia per se esset contra jus, ut not. Io. Monach. in reg. in generali contra non potest auditor Camera. Imò nec Camerarius vel alius præter Papam. Item quia curia est ibi ut supra dixi pro territorio, ergo non potest citare personaliter. Ita Borgasius.

Ex quibus infertur 1. quod præter curiales sunt etiam exempti, quotquot negotiorum suorum causa Romam petunt. d. extravag. divina vers. nec non quoscunque alios pro suis & eorum causis vel negotiis prosequendis ad sedem prædictam venientes, ac in ea durante negotiorum & causarum huiusmodi prosecutione moram trabentes & recedentes ab eadem de privileg. Infertur 2. quod dicecesani inquirere possint contra ejusmodi officiales de rebus quæ tangunt fidem vel rem publicam aut privatum, ac in formatione habita significare Pontifici, secundum dispositionem d. extravagantis. Cum Mathens in fin. de heret.

Postremo ultra prædictos curiales Romanos gaudent etiam exemptione capellani regii, idque dum acti serviunt, & non aliter. Affuelus in constitu. magna curia not. 4. num. 4. Thomas Zerola in praxi Episcop. part. 2. ver. exempti. Ratione tamen beneficiorum quæ dicit, Capellani alibi obtinent sublimitate Episcoporum Innocent. & DD. cap. cum capella de privileg. cap. recepimus eodem tit. Thomas Zerola in praxi Episc. parte 1. verbo exemptio §. 2. Mandosius in signatura gratia tu. exemptiones in fine.

Quorum omnium apta cognitio pender ex intelligentia nominis officialis, cujus diffinitionem ornata: quibusdam distinctionibus investigat doctissimè Navarrus conf. 10. per tot de verb. signif.